

1999-08-23

L-34/99

Luftfartsverket

601 79 NORRKÖPING

Rapport C 1999:29

Statens haverikommission har undersökt en olycka som inträffade den 2 maj 1999 i Slamdammen ca 1,5 km NV Österbybruk, C län, med en flygskärm.

Statens haverikommission överlämnar härmed enligt 14 § förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor en rapport över undersökningen.

Olle Lundström

Monica J Wismar

Rapport C 1999:29**L-34/99**

Rapporten färdigställd 1999-08-23

<i>Luftfartyg: typ och klass</i>	Flygskärm , Apco Spectra 27-96, DHV 1
<i>Ägare/Innehavare</i>	<i>Ej namn i internetutgåvan/webmaster</i>
<i>Tidpunkt för händelsen</i>	1999-05-02, kl. 15.07 i dagsljus
	<i>Anm:</i> All tidsangivelse avser svensk sommartid (SST) = UTC + 2 timmar
<i>Plats</i>	Slamdammen ca 1,5 km NV Österbybruk, C län, (pos 6012N 1752E; ca 30 m över havet)
<i>Typ av flygning</i>	Bogsering med motorvinsch
<i>Väder</i>	SMHI analys kl.15.00: vind nordvästlig 12–15 knop, sikt mycket god, molnmängd 5-6/8 med bas 3 000 fot, temp./daggpunkt +7/–5 °C, QNH 1020 hPa. Enligt vittnesuppgift uppskattades vinden nordvästlig 2–3 m/s, lätt byigt men inte termiskt.
<i>Antal ombord:</i>	<i>besättning</i> 1
	<i>passagerare</i> –
<i>Personskador</i>	Allvarliga
<i>Skador på luftfartyget</i>	Inga
<i>Andra skador</i>	Inga
<i>Förarens ålder, certifikat</i>	36 år, Elevlicens HB (höjdflyg och bogserberörighet)
<i>Förarens totala flygtid</i>	5,5 timmar, 89 flygningar

Olyckan har undersökts av Statens haverikommission (SHK) som företrätts av Olle Lundström, ordförande, och Monica J Wismar, operativ utredningschef.

SHK har biträtts av Jörgen Hammer som operativ och teknisk expert och Matts Aldman som medicinsk expert.

Undersökningen har följts av Luftfartsverket genom Lars Jonsson.

SHK undersöker olyckor och tillbud från säkerhetssynpunkt. Syftet med undersökningarna är att liknande händelser skall undvikas i framtiden. SHK:s undersökningar syftar däremot inte till att fördela skuld eller ansvar.

Händelseförlopp m.m.

Föraren hade gjort ett antal vinschstarter under dagen från Slamdammen utan problem. Vid den aktuella starten var allt normalt tills han lättat och kommit ungefär 10-12 meter i längdled då plötsligt skärmen tippade över åt vänster. Vinschföraren upplevde att tippningen var så kraftig att han genast drog av på dragkraften. Skärmföraren korrigerade genom att dra höger bromshandtag och göra en viktörflyttning genom att luta kroppen åt höger. Skärmen svängde då runt 180 grader åt höger och tappade fart. Den föll därefter mot marken från ca sju meters höjd. Hela förloppet skedde mycket snabbt.

Föraren som landade på fötterna fick en krosskada i vänster häl och en fraktur på höger underben.

Han var utrustad med hjälm, kängor och nödskärm. Flygskärmens sele av märket Apco 16 var försedd med kevlarskydd för ryggen.

Inget tekniskt fel har konstaterats på skärmen.

Starten skedde från en relativt rund grusplatå i en gammal slamdamm från en nedlagd gruva. Platån har en diameter på ungefär 400 meter. Vid undersökningen av startplatsen kunde inget noteras i den omgivande terrängen som kan ha påverkat händelseförloppet.

Enligt vittnen har föraren haft en tendens att korrigera åt höger utan egentlig anledning. Detta hade han dock själv ingen vetskap om.

Utlåtande

Det är enligt SHK:s expert relativt vanligt att förare vid vinschstarter gör onödiga korrigeringar och rörelser. Därför vore det av stor vikt att förare blir uppmärksammade på detta såväl av instruktörer som av flygkamrater.

Vinschförarens agerande genom att dra av på dragkraften var korrekt. Om så inte skett skulle situationen ha kunnat förvärras.

Olyckan orsakades av att föraren överkorrigerade för en vänsterkantring, som troligtvis uppstod av en vindändring, varpå flygskärmen kom att överstegras.